

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 4. Vtrum ad vitandum periculum vitæ, vel infamiæ puellæ
prægnantis, licitum sit procurare abortum foetus inanimati?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

de Indis insulan. nu. 29. fol. mibi 325. * Hac etiam ratione, inquit, discordantibus Principibus de jure aliquus Principatus, & in bellaruentibus, potest Papa esse iudex, & cognoscere de jure partium, & sententiam ferre, quam tenentur recipere Principes, ne scilicet eveniant tot mala spiritualia, quod ex bello inter Principes Christianos necesse est oriri. Et licet hoc vel non faciat Papa, vel non sapere faciat, hoc non est, quia non potest, ut dicit Dominus Durandus, sed quia timet scandalum, ne Principes putent, hoc facere per ambitionem, vel veritus rebellionem Principum à Sede Apostolica, & hac ratione potest aliquando Reges deponere, & etiam novos constituere, sicut aliquando factum est. * Hæc Victoria, cujus sententiam, pluribus pro ea citatis, sequitur, dicens, esse communem, M. Joannes Martinez de Prado tom. 1. Theologia moral. cap. 15. quæst. 4. num. 16. apud quem Lorca, Suarez, Molina, Bassæus, M. Sotus, Oviedo, Hurtado de Mendoza, & alii, quos sequitur Diana p. 6. tract. 4. resol. 2. & p. 10. tract. de Princip. Christ. federibus cum Turcis, vel Hereticis, resol. 7. Quibus adhæsit Villalobos in Sum. tom. 2. tract. 5. diffin. 4. num. 4. ibi: * Quando fuisse la guerra contra Principes Christianos, y convinieste a el bien espiritual, podría el Papa meterse en ello, y definir, y compeler por censuras, o por otro camino al rebelde. Aunque no convendría, que se hiziesse esto de ordinario, porque el Principe contra quien se sentenciase, cobraria odio contra el Pontifice, pensando que lo avia hecho por passion. * Sic Villalobos. Quamvis in casu necessitatis (ait M. Prado supra) debent hæc humana judicia contemnere, & censuris compellere Reges, ne fictis titulis bellum gerant, & totam Rempublicam Christianam perturbent; quod notat (inquit Bassæus, & alii multi, quos citat, & sequitur Diana, & jam diu tradiderat M. Soto in 4. diff. 25. q. 2. art. 1. conclus. 4. * Hæc M. Prado: quæ hic placuit adnectere, quia forsan alibi non se dabit occasio, & verissimam doctrinam continent.

14. Et ne Ministri Regii in Consiliis ad bellum indicendum faciles sint, animum vellem advertant ad aliam æquè certam, doctissimi M. Francisci de Victoria sententiam, cui si Principes supremi, ut debent steterint, Respublica Christiana tot non esset quislata malis, & forsan orbi universo jam diu dominata fuisset. * Nullum, inquit, bellum est justum, si constat geri majori malo Reipublicæ, quam bono, & utilitate: quantumvis aliunde suppetant tituli, & rationes ad bellum justum. Probat. Quia Respublica non habet potestatem inferendi bellum, nisi ad tuendum se, resque suas, atque se protegendum; ergo ubi ipso bello attenuatur potius, atque atteritur, quam augetur, bellum erit injustum, sive à Rege inferatur, sive à Republica. Imò cum una Respublica sit pars totius orbis, & maxime Christiana Provincia pars totius Reipublicæ, si bellum utile sit uni Provinciæ, aut Reipublicæ, cum damno orbis, aut Christianitatis, puto eò ipso bellum esse injustum. Ut si bellum Hispaniarum esset adversus Gallos, aliàs ex causis justis susceptum, & alioquin Regno Hispaniarum utile, tamen cum majore malo, & jactura geritur Christianitatis, puta quia Turcæ occupant interim Provincias Christianorum; cessandum esset à tali bello. Hæc Victoria. Quæ ut observentur maximopere oporteret, omnes supremos in temporalibus Principes, exhortatione Summi Pontificis, foedus inire, ne ullus adversus alium, bellum movere possit, quin à majori ipsorum parte

pro justitia causæ lata sententia præcesserit. Quia autem secus indixerit, si à Pontifice Summo admonitus non desistat, omnium arma in ipsum conversa illicet experietur. Justissima lex hæc foret, sanctissimum foedus, ut versatilibus probabilitatibus, inre tanti momenti aditus omnino præcluderetur. Bellare enim, necessitatis, non voluntatis esse debet, ut ait D. Augustinus epist. 207. relatus in cap. noli 23. q. 1.

QVÆSTIO IV.

Utrum ad vitandum periculum vitæ, vel infamiae puella pregnantis, licitum sit, procurare abortum foetus inanimati?

1. Plures pro affirmantē sententia, expressis nominibus, & collatis locis, adducit Diana p. 6. tract. 8. resol. 37. inter quos quemdam Jesuitam suppresso nomine, quæ, ut verum fatear, dubia fidei mihi est, quia non ab eo excepit Diana (ut ipsemet refert) sed à quodam viro nobili, qui ei testatus est, Jesuitam à se consultum sic respondisse. Verba Dianæ sunt. * Non desinam hic adnotare, quod consultus de hoc casu à viro nobili, & fide digno, testatus est mihi, doctissimum Theologum Societatis Jesu, quem ego scio, respondisse, ut supradictum est, licitum esse pro salvanda vitæ, & honore puellæ pregnantis procurare ejus abortum ante factus animationem. * Sic Diana ex auditis à viro nobili: sed forsan hic licet alias fide dignus, non bene Jesuitæ responsum percepit: quod mirum non erit expendenti, non raro viros etiam doctos decipi, referentes pro aliqua opinione unum, vel alterum Doctorem, ubi contrariam expressè defendit. Et, quod miraberis, id in præsentem contigit ipsi Dianæ, qui pro eadem opinione, adducit Bordonum in Consiliis Regul. res. 45. quæst. 4. num. 4. in fine. Et tamen hic author oppositum ibidem expressè docet, his verbis: * Quæres quartò: An pro conservando honore, seu vitæ puellæ, vel pro conservatione vitæ mulieris, possit procurari abortus? Respondeo, neutrum licitè fieri potest. * Quod iterum tradit in decis. Miscell. decis. 260. fol. 223. Si ergo testis ocularis sic decipitur, quid mirum, quod vir ille nobilis testis ex auditu, & in rebus Theologicis parum versatus, Jesuitæ responsum non calluerit.

2. Præterquam quod Jesuita consultus respondere potuit, ex aliorum sententia. Eam enim defendunt nonnulli, quos suppresso nomine refert M. Zanardus in direct. Confess. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 41. quæst. 17. Quos sequitur Torreblanca de Magia, lib. 2. cap. 43. num. 10. ubi sic: * Quandò ex partu concepto evidens periculum apparet, vel quod puerpera soleat ad extremum deduci, attende) aut fama ejus lædatur, aut aliter vitæ discrimen, vel existimationis possit subire, bene poterit periculum abortionis præbere, dum foetus tamen non erit animatus. *

3. Et hanc sententiam esse probabilem tradunt viri alii doctissimi. M. Lezina Carmelitanus in Sum. quæst. regul. tom. 3. verb. Abortus, num. 5. ibi: * Peccatum grave est, procurare abortum, etiam in casu, quo foemina nobilis, aut Monialis cum viro peccaverint, & timent mortem, vel infamiam, vel scandalum, si

gravi-

digitum manum, aut pedem abscindere, quando aliter mors ab extrinseco, ex malitia Tyranni, imminet. Ergo similiter ob eandem causam licebit abortum procurare.

11. Ideo præfatam consequentiam, concessis præmissis, inevitabilem esse, expressè tradit doctissimus Basilius de Leon lib. 10. de matrim. cap. 13. num. 2. ibi: * Si liceret evacuatio foetus nondum animati ad evitandam mortem matris, & restituendam sanitatem, liceret etiam procurare abortum nondum animatum, cum ad famam, & statum conservandum opus erit; casus enim potest se offerre adeo premens, ut nullo alio modo possit mulier eripi, nisi abortu foetus nondum animati. Quod tamen Sanchez negat, sed nullo convenienti assignato discrimine. * Sic Basilius. Quem transcriptis verbis sequitur sapientissimus Fr. Leandro à Sacram. tom. 5. de irregular. tract. 2. disp. 11. quæst. 2. vers. Primo: & P. Thomas Sanchez ubi supra num. 8. refert Navarram expressè etiam id inferentem, scilicet, quod si liceret procurare abortum ad ipsius prægnantis salutem restaurandam, quæ aliter esse peritura, liceret etiam foemina nuptæ, aut virgini fornicanti idem efficere, quando nullo alio quæsito medio consulere possent, necrimine detecto, famæ, vitæque salutem facerent, quia nil refert, quod periculum ab extrinseco imminet. * Quibus facit Franciscus Galleti in Margar. casuum conscient. verb. Necessitas in fine, ubi sic ait: * Licet totus differentiam constituat inter primum casum, in quo periculum sit ab extrinseco, & inter alium, in quo sit ab intrinseco, tamen hoc idem etiam in primo casu procedit. Nil enim refert, an periculum sit ab intrinseco, an potius ab extrinseco, dummodo utrumque sit probabile, ad hoc, ut propria vexatio iuste redimatur. * Ex quibus unum è duobus concludi videtur, aut omnes casus, de quibus supra, negandos esse, aut præsentem de abortu concedendum.

12. Jam si admittas licitum esse abortum foetus inanimati ad vitandam mortem imminuentem ab extrinseco, debere etiam admitti ad vitandam infamiam, suaderi potest: tum quia authores indiscriminatum de utraque loquuntur: tum quia in jure, vita, & honor equiparantur, & quandoque honor primus locus deferretur. Ut multis probat D. Hieronymus de Molina, & Guzman in suo opere Novarum veritatum juris, veritate 27. Ubi supra duodecim authores refert, dicens, penè infinitos numerare potuisse: & constat aperte ex l. fin. tit. 13. part. 2. ibi: * Por ende pusieron los antiguos por mas estrana la ferida de la fama, que la ferida de la muerte, porque esta no es mas que una vez, è aquella es de cada día. * Et l. 2. part. 2. tit. 19. * Ganarian ellos mala fama para siempre, que seria tan malo como muerte, è peor. * Quibus facit, cap. frequens, de restitutione spoliat. ubi dicitur causæ bonorum, & causæ vitæ æquiparantur.

13. Hæc tamen fundamenta præfatam conclusionem mihi persuadere non possunt, qui abortum foetus inanimati directè procurare, in nullo casu licitum admitto; quia non aliter de ejectione foetus inanimati, quam de effusione seminis philosophandum censeo. Nec video, cur foetus pars viscerum dicendus, potius quam semen, nec cur materiam magis elaboratam, & informationi propinquiorem liceat ex aliqua causa voluntariè expellere; cum nulla sit, quæ seminis effusione honestare possit.

Part. II.

Quapropter, sicut effusionem voluntariam seminis recepti, (licet absque ulla delectatione ejcendi) nulla excogitabilis causa honestare potest, ut contra Fagundez benè tradit cum Leandro, Dianap. 10. tr. 14. ref. 55. eo quod ejus dispensatio non ad individui, sed ad speciei conservationem ordinatur: ita nulla, ob eandem rationem, inveniri potest, quæ foetus inanimati intentam expulsionem honestet. Et potiori jure, cum ille propinquior sit ad conservationem speciei. Quo principio argumentis in contrarium abundè satis fit.

14. Nec dicas, foetus inanimatum esse aggressorem, ac proinde jure naturalis defensionis, quando vira matris periclitatur, posse expelli: quia si hæc ratio quid probat, etiam si animatus foret, idem evinceret, (aut saltem non esset contra justitiam) quia innocentem aggressorem licet occidere; v. gr. amentem, quando aliter, mors ab illo imminens, evadi non potest, ut docent Corduba lib. 1. quæst. 38. 8. Sed ut semel. Petrus de Navarra lib. 2. de restit. cap. 3. num. 347. & Sayrus in Clavi Regia, lib. 7. cap. 10. num. 23. Ergo vel foetus inanimati abortus numquam licet, vel in aliquo casu admittendus, etiam si animatus sit. Quod à peccato saltem contra charitatem nemo exculare potest.

15. Ut omitam, Doctores admittentes, licitum esse abortum foetus inanimati, quando est medium unice necessarium ad conservationem vitæ matris, non idè cogi, asserere, licitum etiam fore, quando ad honorem puellæ: quia vira pretiosior est honore, ac fama, ut benè probat Navarrus cap. inter verba, conclus. 4. alios citans, & ita docere omnes Doctores cum D. Thoma tradit Thomas Hurtado tom. 1. resol. moral. tract. ult. num. 188. fol. 507. Undè non benè deducitur, quod si licet abortus ad conservandam vitam, liceat etiam ad honorem.

16. Nec quando mors ab extrinseco imminet, idem dicere coguntur, ac quando intrinsecè à morbo; quia quando intrinsecè ex morbo, à foetu inanimato procedente, verè foetus est quasi aggressor: undè neque erit contra justitiam expulsio, cum jus inculpatae tutelæ resistat, nec contra charitatem, cum nullum inde damnum illi sequatur: nec contra temperantiam, cum hæc delectationem in venereis moderetur, à qua longè abest foetus emissio; quæ proinde solum justitiæ legali opponitur, quæ bono publico, & generis humani conservationi prospiciens directè prohibet impedire generationem: quod proinde peccatum grave est, nisi fortè actus ratione circumstantiarum à malitia denudari possit, ut in re præsentis Doctores supra citati auctoriant, Quibus ego non assentior prop-
ter superius dicta.

(†)

Va

DIS.